

DANSKE FORLAG

2022

AUTOKRITIK
MANIFEST
GYLDENDAL

GLENN BECH

JEG PÅ DER

ANER
IKKE

JER
AUTOKRITIK

MANIFEST
GYLDENDAL

GLENN BECH

JEG PÅ DER

ANER
IKKE

AN
IKKE

AUTOKRITIK
MANIFEST

GLENN BECH

JEG PÅ DER

ANER
IKKE

JER
AUTOKRITIK

MANIFEST
GYLDENDAL

DANSKE
FORLAG
Danish Publishers

BOGMARKEDET RAMT AF VIRKELIGHEDEN

Efter to exceptionelt fremgangsrige år under corona, hvor nedlukninger og hjemmearbejde frigav tid til fordybelse og læsning, gik bogmarkedet tilbage i 2022 og nærmer sig nu niveauet før corona i 2019. Krig, høj inflation og opbremsning i forbruget ramte ikke uventet også bogen. Så sammenholdt med 2021 står branchen med en ret markant nedgang på 6,6 procent.

Opbremsningen i markedet rammer den trykte bog, der på kort tid er blevet en trængt vare, fordi dagligvarepriserne er steget så markant, og det normalt så lukrative julegavesalg dermed heller ikke var som vanligt. Lydbøgerne fortsætter til gengæld deres vækst – omend mere begrænset end tidligere år. 19 procent af omsætningen af skøn-, fag- og børnelitteratur ligger således nu i lyd mod 16 procent i 2021. Lydbøger er foretrukket af mange læsere, der gerne vil kombinere lytning af en god fortælling med transport, en gåtur, havearbejde, madlavning m.m. Den trykte bog kræver ro og fordybelse, så selvom indholdet er det samme, er brugssituationen meget forskellig.

Den trykte bog er dog stadig langt det foretrukne valg blandt læserne. På området for børne- og ungdomsbøger er hele 82 procent af omsætningen trykte bøger. Bogen er et af svarene på de udfordringer, som vi står med ift. børn og unges trivsel, koncentrationsbesvær og fordybelsesvanskeligheder, og vi hører om stadigt flere ungdomsuddannelser, der indfører faste ugentlige læsetimer, hvor de unge har skærmpause og læser bøger. Men vi hører også om skolebiblioteker og daginstitutionerne med ingen eller meget begrænsede bogsamlinger. Den statslige pulje på 25 mio. kr., som i 2022 blev rullet ud til fysiske

bogsamlinger i daginstitutioner, har sikret, at der nu kommer en læsekultur i nogle – men langt fra i alle daginstitutioner. Det bør være en politisk ambition, at børn og unge har adgang til en mangfoldighed af inspirerende bøger.

Vi taler sjældent om den del af bogmarkedet, som vedrører læremidler. Med en omsætningsandel på 39 procent udgør læremidlerne en meget væsentlig del af bogmarkedet. I Danmark har der været en politisk ambition om at digitalisere folkeskolen, og det kan læses i forlagenes omsætningstal, hvor 54,7 procent af salget til skolerne nu er digitalt. Digitaliseringen er sket på bekostning af de trykte lærebøger, og når undervisningsminister Mattias Tesfaye nu opfordrer til mindre skærmtid, bør der være en opmærksomhed på, at flere skoler har fokuseret på det digitale og forsømt deres trykte samlinger. Hvis ministerens ambitioner skal realiseres, vil det kræve et skarpt fokus på de trykte bøger. Forlagene har heldigvis masser af spændende lærebøger på hylderne.

Til trods for omsætningsnedgangen og den økonomiske krise i samfundet skal vi huske at fejre, at 2022 også var et år, der bød på utrolig mange fantastiske læseoplevelser fra ind- og udland – både på print og digitalt. Nogle af dem kan ses i publikationen her.

God læselyst!

Lene Juul og Hanne Salomonsen
Forperson og næstforperson, Danske Forlag

HVAD ER DANSKE FORLAG 2022?

Danske Forlag 2022 giver et overblik over den danske forlagsbranches udvikling inden for salg af trykte og digitale udgivelser. Statistikken omhandler forlagenes salg til forhandlere, salg til offentlige institutioner samt direkte salg til forbrugere.

Statistikken indeholder ikke tal for salg af rettigheder til udlandet. Statistikken anslås at omfatte omkring 85 % af danske forlags salg af digitale og trykte udgivelser.

Da statistikken løbende korrigeres, f.eks. fordi nye forlag indberetter eller kategorier ændres, er det som

udgangspunkt kun muligt at sammenholde tallene med (de eventuelt korrigerede) tal fra det foregående år, som fremgår af publikationen.

Danske Forlag 2022 baserer sig på indberetninger fra Djøf Forlag, Gads Forlag, Gyldendal, Lindhardt og Ringhof, JP/Politikens Forlag, Modtryk, People's, Bibelselskabets Forlag, GO Forlag, Samfundslitteratur, Fadl's Forlag, Gutkind Forlag, Alvilda, Bechs Forlag, Dansk Psykologisk Forlag og Forlaget Columbus samt DBK og Publizon.

Danske forlag 2022
er optimeret til læsning
via iBooks på iPad

DOWNLOAD

Danske forlag 2022.
© Danske Forlag 2023.
Statistiske oplysninger må frit citeres
mod behørig kildeangivelse.

Ansvarshavende redaktør: Christine Bødtcher-Hansen
Design: Henrik Siegel
Forside: Glenn Bech
Forside foto: Sara Galbiati, Gyldendal Medie

Fotos: Fotomaterialet er venligst stillet til rådighed
af forfattere og forlag. De pågældende fotografer er
krediteret i overensstemmelse med det for redak-
tionen oplyste. Kopiering er ikke tilladt.

INDHOLD

5 OMSÆTNINGSUDVIKLING

Forlagenes totale omsætning fra 2021 til 2022

7 FORMATERNES UDVIKLING

Udvikling i markedsandele for fysisk og digitalt salg

9 GENREUDVIKLING

Genrernes individuelle udvikling fra 2021 til 2022

11 SALGKANALERNES UDVIKLING

Hvem solgte bøgerne i 2022?

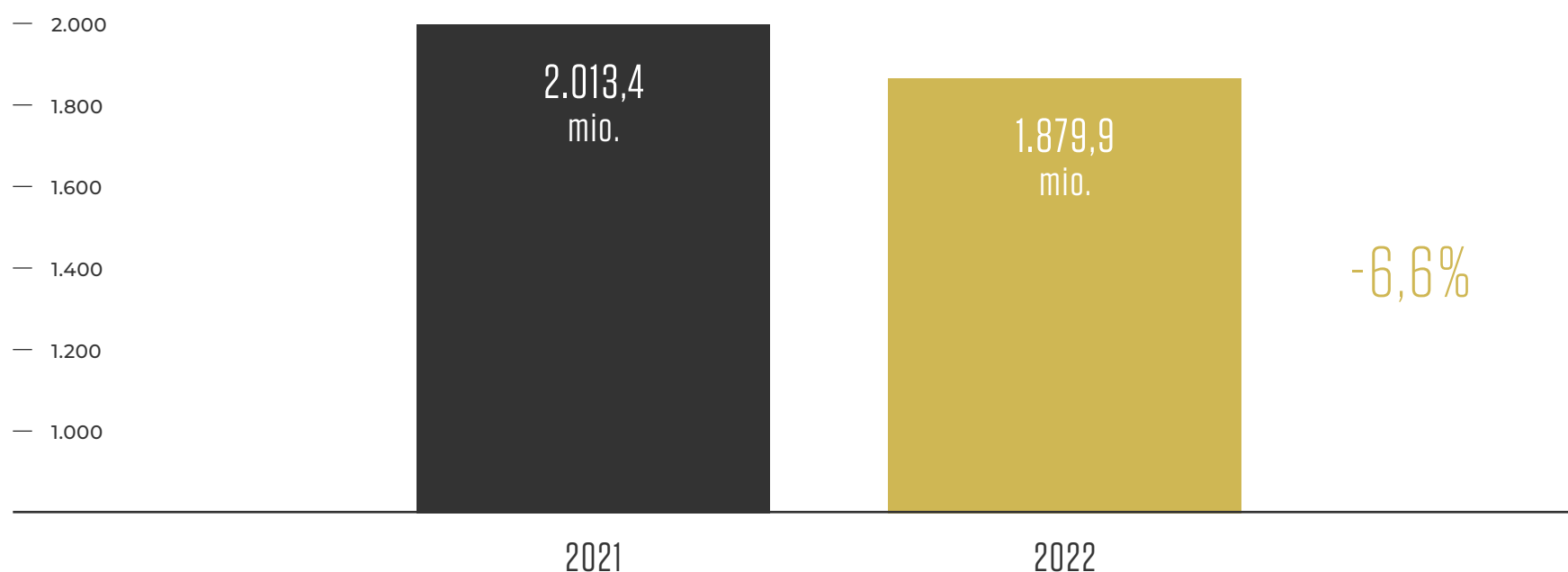
13 HVEM ER DANSKE FORLAG?

Kort om Danske Forlag

OMSÆTNINGSUDVIKLING

FIG 1. FORLAGENES OMSÆTNINGSUDVIKLING 2021 – 2022 (MIO. KR.)

Figuren viser danske forlags omsætningsudvikling fra 2021 til 2022. Omsætningen er opgjort på basis af salgsindberetninger fra forlag, der er medlemmer af Danske Forlag, samt andre forlag. Indberetningerne anslås at omfatte 85 % af danske forlags salg af trykte bøger og digitale udgivelser.

Kilde: Danske Forlag

I 2022 udgjorde danske forlags omsætning kr. 1.879,9 mio. kr. Sammenholdt med 2021 er den samlede omsætning faldet med 6,6 % svarende til 133,5 mio. kr. Der har været en nedgang i alle genrer bortset fra børne- og ungdomslitteratur, som havde en mindre stigning på 1,2 % svarende til 3 mio. kr. Det største både procentuelle og nominelle fald står faglitteraturen for (16 %, 70 mio. kr.). Læremidler faldt med 6,3 % svarende til 49 mio. kr., og skønlitteraturens fald var på 3,3 % svarende til 17 mio. kr.

Det store fald ligger i den trykte omsætning, som faldt med 13 % svarende til 171,1 mio. kr. Med en stigning i den samlede digitale omsætning på 6 % svarende til 37,6 mio. kr. formår den digitale omsætning på ingen måde at kompensere for det trykte fald. Nedgangen i det trykte salg rammer særligt omsætningen til onlinehandelen, som med et fald på 25,9 % i den trykte omsætning svarende til 72,7 mio. kr. er den omsætningskanal, der havde den største nedgang.

Salget til det offentlige er stabilt, men dækker også over forskydninger, da den trykte omsætning faldt med 4,5 % svarende til 15 mio. kr., mens det digitale salg modsvarende steg med 3,8 % svarende til 16,5 mio. kr. Det er tydeligt, at det offentlige med en digital andel på knap 59 % er en markant driver af det digitale bogmarked. Til sammenligning er den digitale andel på det samlede bogmarked 37 %.

Under corona-nedlukningerne var litteraturen tilgængelig hos netboghandlere og i streamingtjenester, og folk havde tid til fordybelse og læsning. Derfor var både 2021 og 2020 gode år for bogomsætningen. Sammenholder vi med branchens omsætning før corona, ligger omsætningen i 2022 af både skønlitteratur og børnelitteratur på et højere niveau end 2019 (hhv. + 64 mio. kr. og + 33 mio. kr.). Derimod ser det ud til, at faglitteraturen er ramt af en mere strukturel nedgang, da niveauet her ligger 35,4 mio. kr. under niveauet i 2019. Stigningen i børnelitteraturen skal dog ses i det lys, at daginstitutionerne i 2022 fik bevilliget 25 mio. kr. på finansloven til indkøb af børnelitteratur. Det er en pulje, som ikke pt. er gentaget for 2023.

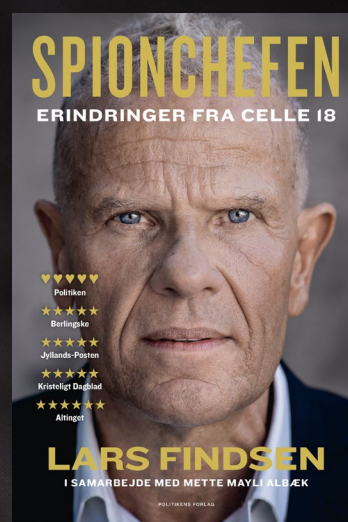
METTE MAYLI ALBAEK & LARS FINDSEN

12. oktober 2022 fik den danske presse en breaking news at begynde dagen med, da det blev offentliggjort, at den hjemsendte FE-chef, Lars Findsen, dagen efter udgav en erindringsbog: *Spionchefen – Erindringer fra celle 18*.

Bogen fortalte for første gang Lars Findsens version af et turbulent år, der begyndte i vinteren 2021, hvor han blev anholdt i Københavns Lufthavn, låst inde i celle 18 i Hillerød Arrest og sigtet i en sag, der bliver kaldt den største vestlige efterretningsskandale. Efter løsladelsen interviewede journalist og forfatter Mette Mayli Albaek i allerdybeste hemmelighed Lars Findsen, der inden hjemsendelsen var en af de mest centrale embedsmænd

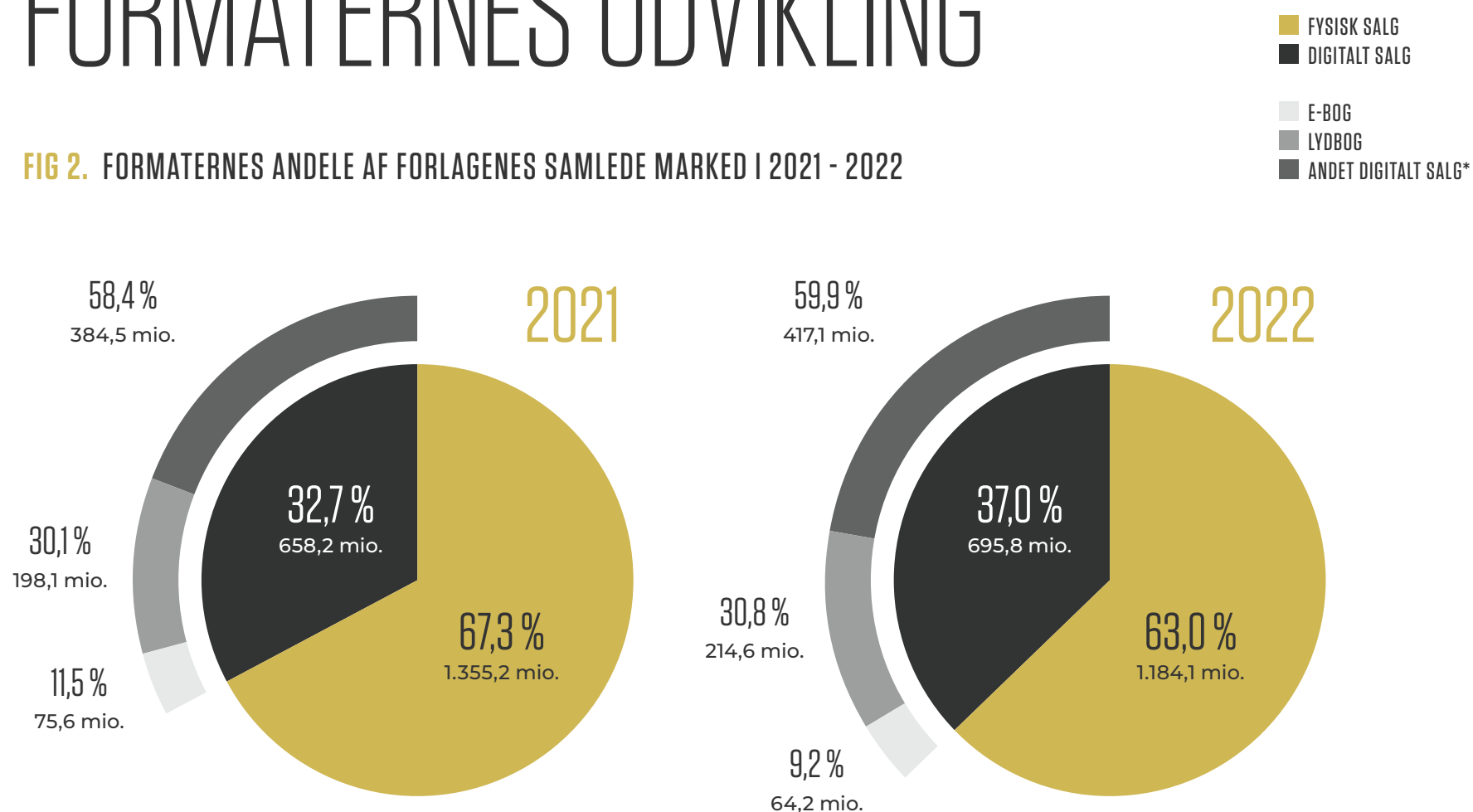
i Danmark med en sikkerhedsgodkendelse på højeste niveau, og det blev til den anmelderroste bestseller, der ryddede nyhedsfladen i ugevis.

Mette Mayli Albaek (f. 1988) er prisvindende forfatter og undersøgende journalist på Jyllands-Posten og tidligere retsanalytiker i DR Nyheder og medforfatter til bogen *Terroristen fra Nørrebro – jagten på Omar el-Hussein*.

FORMATERNES UDVIKLING

FIG 2. FORMATERNES ANDELE AF FORLAGENES SAMLEDE MARKED I 2021 - 2022

Figuren viser den fysiske og digitale omsætningsudvikling og andel af den samlede omsætning. Den viser også de digitale formatters andele af indtægter fra digitalt salg for 2021 og 2022. Figuren er opgjort på basis af salgsindberetninger fra forlag, der er medlemmer af Danske Forlag, samt andre forlag. Indberetningerne anslås at omfatte 85 % af danske forlags salg af trykte bøger og digitale udgivelser.

*Andet digitalt salg dækker over indtægter fra læremidler, herunder undervisningsportaler samt digitale ordbøger.

Kilde: Danske Forlag

Figur 2 viser, at med en markedsandel på 63 % er den trykte bog fortsat det dominerende format, men med et fald i den trykte omsætning på 171 mio. kr. i 2022 er der tale om et ikke uvæsentligt fald i den trykte markedsandel, som i 2021 lå på 67,3 %. Tallet dækker over store forskelle mellem salget af læremidler på den ene side og salget af skøn-, fag- og børnelitteratur på den anden side. Ift. salget af skøn-, fag- og børnelitteratur er den trykte bog fortsat læsernes foretrukne format med en markedsandel på 74,2 %. Det er særligt fag- og børnelitteraturen, der tegner sig for store trykte markedsandele på hhv. 89,3 og 82,2 %, hvilket tyder på, at læserne foretrækker f.eks. illustrerede værker i trykt form, og at forældre og fagpersoner efterlyser offline stunder med børn.

Stigningen i det digitale salg kan primært henføres til *Andet digitalt salg*, som dækker over salg af digitale læringsportaler til skolerne. Her steg omsætningen med knap 8,5 % fra 384,5 mio. kr. til 417,1 mio. kr.

Salget af lydbøger steg med 8,3 %, svarende til 16,5 mio. kr., hvilket dog er en opbremsning sammenholdt med tidligere år. Til sammenligning var stigningen i 2021 på 21 %. Salget af e-bøger, som i 2021 faldt med 7,3 %, fortsætter med at falde nu med 15,1 %.

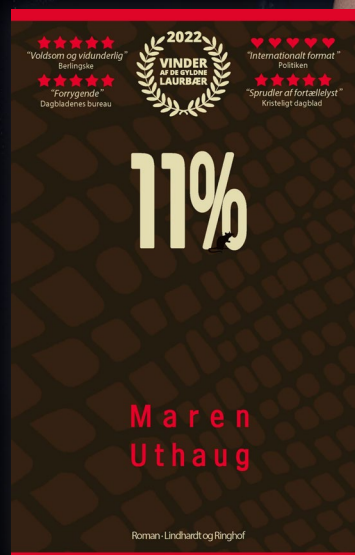
Hvor alt salg til de fysiske boghandlere og supermarkederne er trykt, er fordelingen mellem trykt og digitalt salg til onlinehandlen næsten 50/50, da onlinehandel også dækker over streamingtjenesterne. Når forlagene sælger til det offentlige, er 58,6 % af omsætningen digital.

MAREN UTHAUG

”Fejende flot femi-fremtidsfabel ... internationalt format”. Sådan lød en af anmeldelserne af Maren Uthaug's roman *11%* fra 2022, som Maren Uthaug modtager De Gyldne Laurbær for. Romanen foregår i den nye tid, hvor der ingen mænd er tilbage i samfundet ud over en lille flok hanner, som opbevares på et avlscenter på Lolland.

”Min roman er ikke et manifest for, hvordan jeg synes, samfundet skal være. Jeg leger bare med de strukturer, vi har i dag, i en kulisse hvor alt handler om køn. Men faktisk handler bogen ikke om køn. Den handler om de eviggyldige problemer, som gør os til mennesker: Ensomhed, stress og den slags. Og hvordan vi altid grupperer os med ligesindede”.

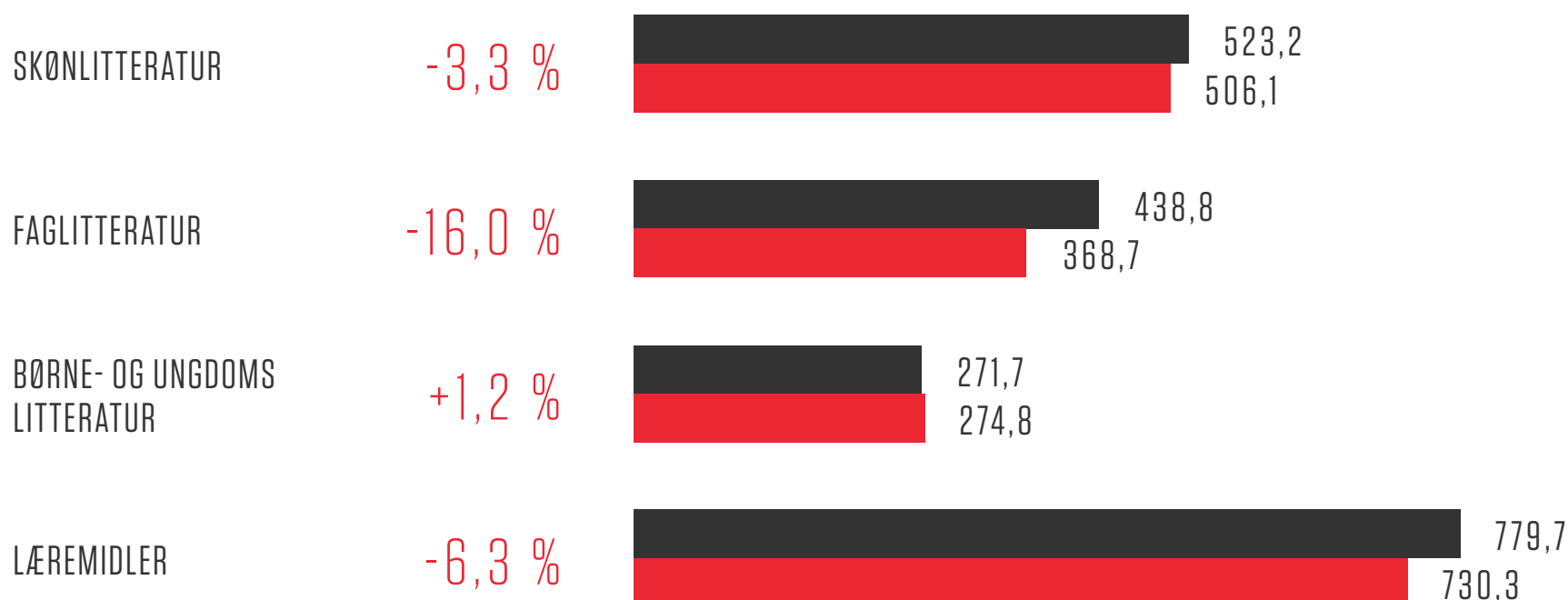
Maren Uthaug (f. 1972) debuterede i 2013 med den anmelderroste roman *Og sådan blev det*. Senere udkom *Hvor der er fugle*, som modtog DR Romanprisen, og senest *En lykkelig slutning*, der fik Læsernes Bogpris i 2020. Hendes bøger er oversat til flere sprog. Maren Uthaug har derudover lavet 3.285 tegneseriestriber til Politiken – i form af den daglige stribe *Ting jeg gjorde*, der har kørt fast siden 2013.

GENREUDVIKLING

FIG 3. GENRERNES UDVIKLING I 2021-2022 (MIO. KR.)

■ 2021 ■ 2022

Figuren illustrerer genrernes udvikling fra 2021 til 2022. Figuren er opgjort på basis af salgsindberetninger fra forlag, der er medlem af Danske Forlag, samt andre forlag. Indberetningerne anslås at omfatte 85 % af danske forlags salg af trykte og digitale udgivelser.

Kilde: Danske Forlag

Børne- og ungdomslitteraturen havde en lille vækst på 1,2 % svarende til 3 mio. kr. (800.000 kr. trykt og 2,3 mio. kr. digital), men ellers var der fald indenfor de øvrige genrer. Den beskedne omsætningsstigning i salget af børne- og ungdomslitteratur skal i øvrigt ses i lyset af, at der i 2022 var 25 mio. kr. ekstra statslige midler i markedet, som skulle finansiere indkøb af bøger til daginstitutioner under Bogglad-puljen.

Salget af læremidler faldt med 6,3 % (49,4 mio. kr.). Læremidler er dog fortsat den største genre for forlagene med en andel på 39 % af omsætningen. Markedet for læremidler er opdelt i to; salg direkte til skoler og ungdomsuddannelser samt salg til studerende. Det største omsætningsfald skete i salget til private, som faldt med 33,8 mio. kr. svarende til 17 %. Forlagsbranchen kæmper med store udfordringer med ulovlig kopiering af studieböger. En helt ny undersøgelse fra Epinion viser, at halvdelen af de studerende, der bruger digitale studie-

bøger, har anskaffet sig bögerne på ulovlig vis, og 25 % har ulovligt fået adgang til studieböger, som stammer fra Nota, som er det offentlige bibliotek, der leverer böger til mennesker med læsehandicap.

Salget af læremidler til uddannelsesinstitutionerne, som med en omsætning på kr. 555,1 mio. kr. udgør den største omsætningskanal, faldt med 13 mio. kr. svarende til 2,3 %. Nedgangen skyldes et fortsat fald – i 2022 på knap 30 mio. kr. svarende til 13,8 % – i indkøbet af trykte læremidler til skolerne. Stigningen i den digitale omsætning, som primært er digitale læringsportaler, på 16 mio. kr. kunne dermed ikke opveje faldet i det trykte salg.

Nominelt stod omsætningen af faglitteratur for det største fald på 70 mio. kr. svarende til 16 %. Faglitteraturens andel af den samlede omsætning faldt samtidig fra 22 til 20 %.

SEBASTIAN KLEIN

”Den vigtigste bog, jeg har skrevet,” sagde Sebastian Klein i foråret 2022, da bogen *Verdens 100 mest truede dyr* udkom. Nu kan han sammen med sit forlag Carlsen donere hele indtjeningen fra det første oplag af bogen på 600.000 kr. til Verdensnaturfonden, WWF.

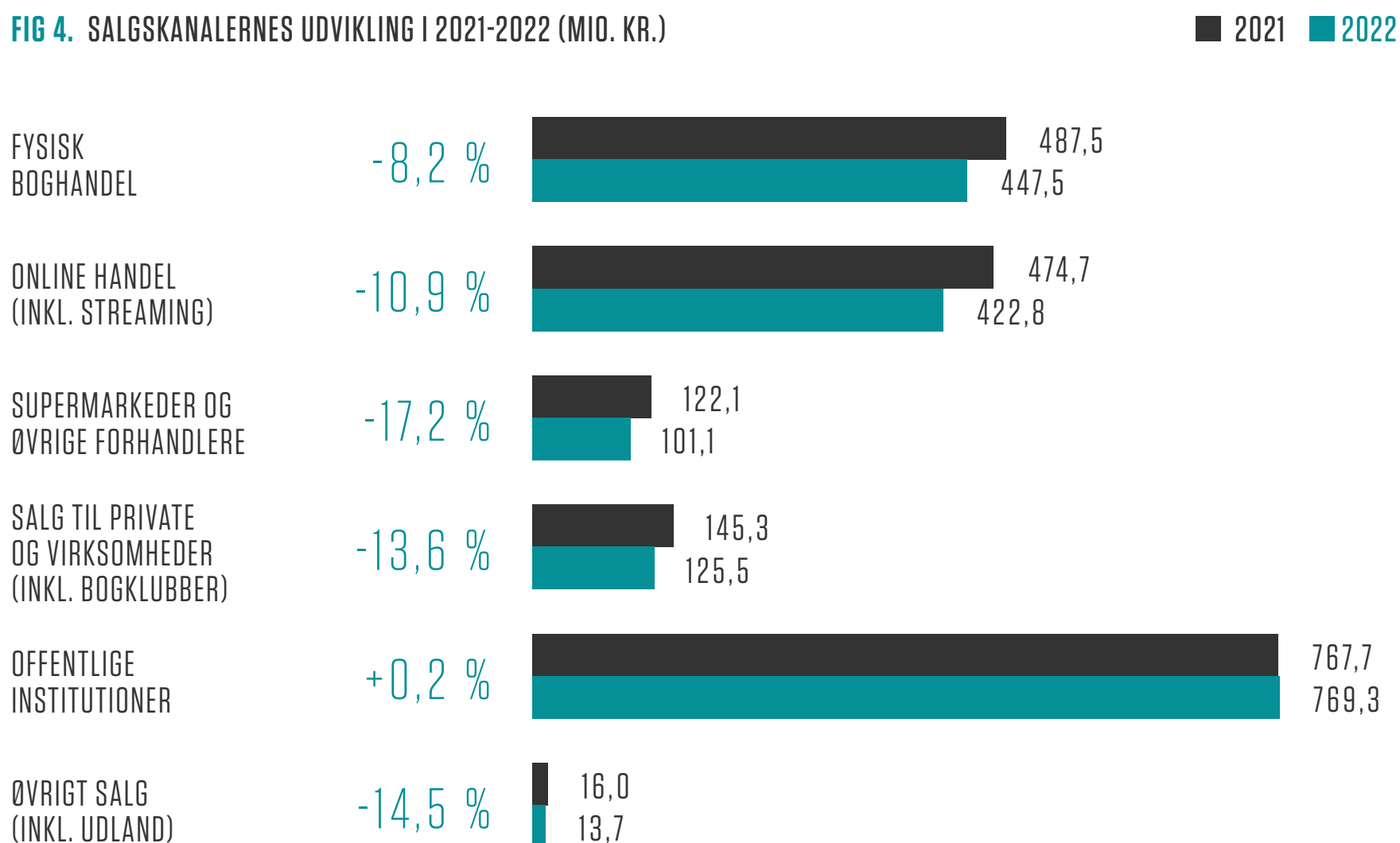
”Vi står i øjeblikket med en biodiversitetskrisen, hvor arter forsvinder. Arter, vi er ved at miste for altid. Vi kan i princippet sameksistere med dem, men vi giver dem ikke plads. Vi tager deres levesteder, vi tager de skove, de enge, de ørkener, de bjergområder, de lever i. Og så laver vi dem om til byer, til veje eller til land- og skovbrug.”

Bo Øksnebjerg, generalsekretær i WWF Verdensnaturfonden: *”Sebastian Klein er en fantastisk formidler med en kæmpe viden om verdens truede dyr og natur. Jeg er glad for, at hans bog har gjort endnu flere voksne og børn opmærksomme på, at verdens dyreliv er noget helt specielt, der er værd at bevare, og samtidig vil jeg også sende en stor tak til alle de danske familier, der har købt bogen og dermed er med til at bevare de mest truede dyrearter i verden.”*

SALGSKANALERNES UDVIKLING

FIG 4. SALGSKANALERNES UDVIKLING I 2021-2022 (MIO. KR.)

Figur 4 viser udviklingen inden for salgskanaler fra 2021 til 2022. Figuren er opgjort på basis af salgsindberetninger fra forlag, der er medlem af Danske Forlag, samt andre forlag. Indberetningerne anslås at omfatte 85 % af danske forlags salg af trykte og digitale udgivelser.

Kilde: Danske Forlag

Figur 4 illustrerer, at markante stigninger i onlinehandlen under corona-nedlukningerne nu er afløst af en omsætningsnedgang på 10,9 % svarende til den største omsætningsnedgang til salgskanalerne på 52 mio. kr. Detailtallene viser, at det er salget af trykte bøger til onlinehandel, der falder, mens det digitale salg, som i hovedsagen er streaming, stiger. Bortset fra uændret salg til offentlige institutioner, som omfatter skoler og biblioteker, er der fald i salg til alle øvrige salgskanaler.

Det uændrede salg til offentlige institutioner skal ses i lyset af, at der i 2022 var en ekstraordinær statslig tilskudspulje på 25 mio. kr. til indkøb af bøger til daginstitutionerne. 72,2 % af omsætningen til offentlige institutioner er skolernes indkøb af læremidler, mens

bibliotekerne står for den øvrige del af indkøbet. Salg af børne- og ungdomslitteratur til det offentlige viser en stigning på 14,2 mio. kr., men korrigeret for tilskudspuljen på 25 mio. kr. til daginstitutioner er der reelt tale om et fald i salget af børnelitteratur til bibliotekerne på knap 11 mio. kr.

Som en konsekvens af de generelle fald i omsætningen til salgskanaler, som forhandler til private, udgør skoler og biblioteker nu den største omsætningskanal med en andel på 41 %. De fysiske boghandlere og onlinehandel har andele på hhv. 24 og 22 %. Supermarkedernes andel er nu nede på 5 %, mens det direkte salg til privatbrugere og virksomheder inkl. bogklubber står for 7 %.

SARA ALFORT

Sara Alforts rigt illustrerede bogværk *Damer der var for meget* kredser om en flok kvinder, der ville skabe plads til nye måder at være kvinde på, hvilket trækker paralleller til i dag. I bogen får vi fortællingen om tretten rastløse, upassende og lystfyldte kvinder, der fra 1884 til 1919 skubbede til grænserne for, hvad et kvindeliv også kunne være, og dermed banede vejen for det samfund, vi har i dag. Vi følger kvinderne fra 1885 og frem til 1919, hvor de ikke bare var i opposition til samfundets gældende moral og rigide konventioner, men også til den organiserede kvindebevægelse, der i begyndelsen både var konservativ og moraliserende.

Disse kvinder så tidens forventninger til dem, de så de roller og den livsbane, som familien, samfundet og opdragelsen havde udstukket for dem, og blæste det hele et langt stykke. De åd af livet i store glubske lunser, tog toget til Paris, blev gravid med mænd, de ikke var gift med, forsørgede sig selv for den litteratur, de skrev, og gjorde nøjagtig, som det passede dem.

Sara Alfort (f. 1976) er mag.art. i litteraturhistorie og journalist. Har skrevet for Weekendavisen, Politiken, Jyllands-Posten og Zetland. I 2021 udgav hun det anmelderroste værk *Manden der tegnede Danmark. Fortællingen om Ib Antoni*.

**DAMER
DER
VAR
FOR
MEGET**

Viktorie Brandtzen · Ellen Wegner
Agnes Henningsen · Edith Rasmussen
Mathilda Kruse · Karin Michaelis
Oda Krogh · Ester Blenda Nordström
Agnes Henningsen · Anna Munch
Sara Alfort · 1884-1919
Gerd Wogner · 1884-1919

Sara Alfort
Gads Forlag

HVEM ER DANSKE FORLAG?

Danske Forlag er en interesseorganisation for forlag i Danmark. Vores 77 medlemmer beskæftiger sig med udgivelse af skøn- og faglitteratur, børne- og ungdomslitteratur samt læremidler.

Danske Forlags vigtigste opgave er at sikre optimale rammevilkår for forlagene. Det gør vi blandt andet ved at repræsentere vores medlemmer i dialogen med politikere og myndigheder, ligesom vi aktivt arbejder for at synliggøre forlagenes betydning for skabelsen og udbredelsen af mangfoldig litteratur og læremidler af høj kvalitet.

Danske Forlag varetager desuden kontakt til lignende organisationer i udlandet og deltager via den europæiske forlæggerforening (FEP) i arbejdet med at sikre indflydelse på relevant europæisk lovgivning.

Som medlem af den internationale forlæggerforening (IPA) Støtter Danske Forlag tillige forsvaret for ytringsfriheden og ophavsretten overalt, hvor den er under pres.

[SENESTE NYHEDER](#)

>

[KOMMENDE ARRANGEMENTER](#)

>

[BLIV MEDLEM](#)

>

GLENN BECH

I september 2022 udkom *Jeg anerkender ikke længere jeres autoritet*, der har genren "manifest". Anmelderne skrev bl.a.: "Hans manifest er en redningsplanke til den, der føler sig undertrykt og alene", "Gid man kunne indsætte en trompetfanfare for at forkynde, at her kommer et værk væltende. Og gør ondt og gør godt og gør noget" og "En meget vigtig og nødvendig bog".

Bogen er et indigneret, selvudleverende og ømt manifest om klasseskam, prol og elite, om provinsbøsser og repræsentationssmykker, moralisme og hykleri, om Tiger King og Anna og Lotte, om dem, der altid får taletid, og dem, der ikke føler sig berettiget til en stemme. Med vrede, misundelse og humor brænder Glenn Bech alle illusioner om lige muligheder ned og insisterer på at tale ud fra sine egne erfaringer i klassesamfundet.

For *Jeg anerkender ikke længere jeres autoritet* modtog Glenn Bech i marts 2023 Politikens Litteraturpris 2022.

Glenn Bech (f. 1991) er uddannet psykolog fra Aarhus Universitet i 2017 og blev færdig på Forfatterskolen i 2019. I januar 2021 debuterede han som forfatter med den 552 sider store roman *Farskibet*, som indbragte ham Blixenprisen 2022 i kategorien "Årets roman" og debutantprisen Munch-Christensens Kulturlegat. Romanen var shortlistet til Bogforums Debutantpris 2021 og indstillet til Weekendavisens Litteraturpris 2021.

GLENN BECH
JEG ANERKENDER
IKKE LÆNGERE
JERES
AUTORITET
MANIFEST
GYLDENDAL

DEL DANSKE FORLAG 2022

